

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 14. decembra 2023. godine
Ref.br.: RK 2301/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI68/23

Podnosilac

Fadil Bajraktari

**Ocena ustavnosti presude [Rev. br. 413/21] Vrhovnog suda Kosova od
19. oktobra 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Fadil Bajraktari iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa Zef Berisha, advokat iz Prištine (u daljem tekstu: zastupnik podnosioca zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Rev. br. 413/2021] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 19. oktobra 2022. godine.
3. Presuda [Rev. br. 413/2021] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine, uručena je podnosiocu zahteva 4. novembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude [Rev. br. 413/2021] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine, kojom su navodno povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana članom 3. stav 2. [Jednakost pred zakonom], članom 7. stav 1. [Vrednosti], članom 21. stavovi 1. i 3. [Opšta načela], članom 22. stavovi 1. i 2. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Dodatnog protokola uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 22. (Procesuiranje podnesaka) i članu 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu 15 dana nakon njegovog objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe gore navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, nastaviće da se primenjuju na predmete koji su registrovani u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ukoliko su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Sudom

7. Dana 24. marta 2023. godine, zastupnik podnosioca zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 31. marta 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR.KI68/23] imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca, dok je odlukom [br. KSH. KI68/23] imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Safet Hoxha (predsedavajući), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci, članovi.
9. Dana 4. aprila 2023. godine, Sud je **(i)** obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva; **(ii)** tražio od istog da dostavi sve kopije odluka/žalbi koje se tiču predmeta jer su dostavljene odluke bile nečitljive; i **(iii)** tražio od njega da dostavi posebno punomoćje za Ustavni sud kojim se dokazuje da on zastupa podnosioca zahteva.
10. Dana 24. aprila 2023. godine, Sud je primio od zastupnika podnosioca zahteva tražene dokumente i posebno punomoćje za Ustavni sud.

11. Dana 10. jula 2023. godine, Sud je **(i)** poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu; i **(ii)** tražio od Osnovnog suda u Prištini da dostavi povratnicu kojom se dokazuje datum kada je podnosilac zahteva primio presudu [Rev. br. 413/2021] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine.
12. Dana 18. jula 2023. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu kompletan spis predmeta, a na osnovu tražene povratnice, Sud je našao da je presuda [Rev. br. 413/2021] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine, uručena podnosiocu zahteva 4. novembra 2022. godine.
13. Dana 14. novembra 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da odbije zahtev po kratkom postupku.

Pregled činjenica u slučaju

14. Iz spisa predmeta, Sud primećuje da se postupak pred redovnim sudovima odnosi na utvrđivanje prava svojine na površini od 23 m² katastarske parcele br. 7317-0 na mestu zvanom "Perandori Justinian", u Prištini, u vezi sa kojom imovinom, podnosilac zahteva i suprotne strane u ovoj pravnoj stvari, koje će Sud pominjati pod njihovim inicijalima zbog zaštite privatnosti, F.V. i B.V., tvrde da im pripada gore navedena parcela.
15. Dana 24. aprila 2015. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu protiv H.K. i F.V., zbog tvrdnje da su mu isti susedi i da su mu bez ikakvog pravnog osnova zauzeli katastarsku parcelu br. 7317-0 u površini od 23 m². Tu tužbu, podnosilac zahteva je proširio na ročištu od 19. maja 2016. godine u subjektivnom smislu, uključivši i drugo lice B.V., dok je u odnosu na prvo lice H.K., postupak obustavljen i nastavljen u drugom sporu sa drugim brojem predmeta.
16. Na osnovu hronološkog toka ove pravne stvari, Sud primećuje da je lice B.V. podnelo protivtužbu protiv podnosioca zahteva i protiv F.V., ali pošto se pred Sudom pojavio samo podnosilac zahteva, Sud će pregled činjenica zasnovati samo na onim činjenicama koje se odnose na podnosioca zahteva.
17. Dana 21. oktobra 2016. godine, dva veštaka, A.A. i Q.H., izdala su geodetsku ekspertizu i utvrdila da su granice parcele 7317-0 čiji vlasnik je podnosilac zahteva i 7318-2 čiji vlasnik je tužena B.V., stare i da je isto stanje postojalo i u vreme ranijih vlasnika, ali isti nisu istakli bilo kakve primedbe.
18. Osnovni sud je odbio predlog zastupnika podnosioca zahteva za izvođenje superekspertize, iz razloga što isti nije uspeo da dokaže navode-prigovore koje je imao na ekspertizu veštaka geodetske struke, A.A. i Q.H.
19. Dana 28. decembra 2016. godine, tuženi F.V. je dostavio Osnovnom sudu odgovor na tužbu, kojim je osporio tužbeni zahtev podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da istom nedostaje pasivna legitimacija u ovoj pravnoj stvari.
20. Dana 16. januara 2017. godine, podnosilac zahteva je precizirao tužbeni zahtev, kojim je tražio da Sud obaveže F.V. i B.V. da predaju podnosiocu zahteva u posed i slobodno korišćenje površinu od 23 m² katastarske parcele br. 7317-0 KZ Priština.
21. Dana 29. marta 2018. godine, Osnovni sud je doneo presudu [C. br. 1015/13], kojom je **(i)** odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva kojim je tražio da se tuženi – protivtužiocima F.V. i B.V. obavežu da mu oslobode i predaju u posed i slobodno korišćenje površinu od 23 m², deo katastarske parcele br. 7317-0, na mestu zvanom

“Perandori Justinian”; **(ii)** usvojio protivtužbu tužene – protivtužilje B.V., tako što je utvrdio da je tužena – protivtužilja B.V. vlasnica nepokretnosti na osnovu savesne državine dela katastarske parcele br. 7317-0, KZ Priština, u površini od 23 m², upisane u posedovni list br. 71914059-07317-0 KZ Priština; kao i **(iii)** obavezao podnosioca zahteva da tuženom i protivtužilji plati troškove postupka u iznosu od 2.813,00 € u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema presude. Osnovni sud je u svom obrazloženju ocenio da je podnosilac zahteva bio upoznat sa činjeničnim stanjem nepodudaranja granice parcela, tako što nije dokazano da je po ovom pitanju bilo kada pokrenut sudski postupak od strane prethodnika imovine i da je na taj način lice B.V. savesni posednik.

22. Podnosilac zahteva je u zakonskom roku izjavio žalbu Apelacionom sudu Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) protiv presude [C. br. 1015/13] Osnovnog suda od 29. marta 2018. godine, i to zbog: **(i)** povrede odredaba parničnog postupka; **(ii)** pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja; i **(iii)** pogrešne primene materijalnog prava.
23. Neutvrđenog datuma, tužena – protivtužilja B.V. i tuženi F.V., dostavili su pismeni odgovor na žalbu Apelacionom sudu, sa predlogom: **(i)** da se žalba podnosioca zahteva odbije kao neosnovana; i **(ii)** da se ožalbena presuda potvrdi.
24. Dana 26. aprila 2021. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 3898/18], **(i)** odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva; i **(ii)** potvrdio presudu [C. br. 1015/13] Osnovnog suda od 29. marta 2018. godine. Apelacioni sud se složio sa pravnim stavom Osnovnog suda i ocenio da su izreka i obrazloženje sasvim jasni i dovoljni za način odlučivanja.
25. Podnosilac zahteva je u zakonskom roku podneo reviziju Vrhovnom sudu protiv prvostepene i drugostepene presude, zbog: **(a)** bitnih povreda odredaba parničnog postupka, i **(b)** pogrešne primene materijalnog prava.
26. Dana 19. oktobra 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [Rev. br. 413/2021] odbio, kao neosnovanu, reviziju koju je podneo podnosilac zahteva protiv presude [Ac. br. 3898/2018] Apelacionog suda od 26. aprila 2021. godine. Vrhovni sud je ocenio da je Apelacioni sud dao dovoljno razloga u prilog svojim utvrđenjima i da se saglasio sa ocenom Osnovnog suda u pogledu sticanja prava svojine na osnovu održaja, što predstavlja osnov za usvajanje zahteva iz protivtužbe lica B.V.

Navodi podnosioca zahteva

27. Zastupnik podnosioca zahteva je u zahtevu koji je podneo Sudu, naveo da su redovni sudovi doneli presude uz povredu prava podnosioca zahteva, zagarantovanih članom 3. stav 2. [Jednakost pred zakonom], članom 7. stav 1. [Vrednosti], članom 21. stavovi 1. i 3. [Opšta načela], članom 22. stavovi 1. i 2. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 46. stav 1. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Dodatnog protokola uz EKLJP.
28. Povodom navoda o povredi člana 46. Ustava, podnosilac zahteva navodi da “*predmet nije podvrgnut analitičkom procesu. Nije podvrgnut analizi koja obuhvata utvrđivanje svakog elementa određenog pravila koje se može primeniti na činjenice...*”. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je naveo da mu je povređeno pravo na imovinu koje je zagarantovano Ustavom.

29. Pored toga, Sud iz obrazloženja navodnih povreda, primećuje da podnosilac zahteva, iako ne precizira, kao jednu od tvrdnji navodi i “*pravo na obrazloženu sudsku odluku*” koje je predviđeno članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava. S tim u vezi, zastupnik podnosioca zahteva naglašava da, “*Predmet nije presuđen u skladu sa Ustavom, zakonima ZOSPO, Zakonom br. 03/L-006 o parničnom postupku (...) Pismene presude nemaju hronološko pojašnjenje i ocenu kako analize i činjenica, tako i analize primenljivosti zakonskih normi. Sudovi nisu razjasnili okolnosti u predmetu u hronološkom procesu prema materijalnim dokazima, sud je mimoišao materijalne dokaze i zasnovao presudu na iskazu svedoka. (...) Prema tome, sud nije ispunio svoju obavezu u pogledu zakonite, pravilne i pouzdane odluke*”.
30. Međutim, Sud primećuje da je zastupnik podnosioca zahteva samo pomenuo navode o povredama članova 3, 7, 21, 22, 23. i 24. i da nije razradio ili pružio bilo kakvo konkretno detaljno obrazloženje u vezi sa navodnim povredama ovih članova.

Relevantne odredbe Zakona i Poslovnika

Zakon

Član 49. (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog”.

Poslovník

Pravilo 34. (Kriterijumi prihvatljivosti)

[...]

1. “*Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:*

[...]

c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i [...].”

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Sud prvo razmatra da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
32. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

33. Osim gore utvrđenih uslova, Sud će se pozvati i na uslove prihvatljivosti koji su dalje precizirani u Zakonu. S tim u vezi, članom 47. (Individualni zahtevi) Zakona je predviđeno:

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

34. Što se tiče ispunjenosti ovih uslova, Sud najpre naglašava da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Rev. br. 413/21] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom.
35. Međutim, Sud u nastavku razmatra da li je podnosilac podneo svoj zahtev u roku od četiri (4) meseca, koji je utvrđen u članu 49. (Rokovi) Zakona i dalje preciziran tačkom (c) stava (1) pravila 34. (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika, kojom je utvrđeno da se zahtev podnosi u roku od četiri (4) meseca od dana kada je odluka povodom poslednjeg delotvornog pravnog sredstva uručena podnosiocu zahteva.
36. U tom kontekstu i u okolnostima konkretnog slučaja, Sud najpre podseća da je podnosilac u svom zahtevu koji je podneo Sudu izjavio da je presudu [Rev. br. 413/21] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine primio 4. decembra 2022. godine. Međutim, kako bi se utvrdio takav navod podnosioca zahteva, Sud se 10. jula 2023. godine, obratio Osnovnom sudu dopisom u kojem je tražio da dostavi povratnicu kojom bi se tačno dokazalo kada je podnosiocu zahteva uručena presuda [Rev. br. 413/21] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine.
37. Dana 18. jula 2023. godine, Sud je primio kompletan spis konkretnog predmeta od Osnovnog suda, i iz spisa predmeta, odnosno povratnice, utvrdio da je podnosilac zahteva presudu [Rev. br. 413/21] Vrhovnog suda od 19. oktobra 2022. godine, primio 4. novembra 2022. godine. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, koji je određen Zakonom i Poslovníkom, i da je shodno tome neprihvatljiv.
38. U slučajevima kada podnosilac zahteva ima pravo da mu primerak pravosnažne odluke domaćih sudskih organa bude dostavljen automatski, svrsi i nameni člana 49. Zakona najbolje će poslužiti ako se rok od četiri meseca računa tako da on teče od dana kada je dostavljen primerak te odluke (vidi, između ostalog, predmet [ESLJP-a Worm protiv Austrije, br. 83/1996/702/894](#), presuda od 29. avgusta 1997. godine, stav 33).
39. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, prema članu 49. Zakona i pravilu 34 (1) (c) Poslovnika, ta da promoviše pravnu sigurnost, tako što će osigurati da predmeti koji pokreću ustavna pitanja budu rešeni u razumnom roku i da ranije odluke ne budu kontinuirano predmet osporavanja (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: [KI48/21](#), podnosilac [Xhavit R. Sadrija](#), rešenje o neprihvatljivosti od 30. juna 2021. godine, stav 44; i [KI45/21](#), podnosilac [Samedin Bytyqi](#), rešenje o

neprihvatljivosti od 20. maja 2021. godine, stav 35; vidi, takođe, između ostalog, predmet ESLJP-a Mocanu i drugi protiv Rumunije, br. 10865/09, 45886/07 i 32431/08, od 17. septembra 2014. godine, stav 258).

40. U zaključku, Sud smatra da zahtev podnosioca ne ispunjava proceduralne uslove za dalje razmatranje, zbog toga što zahtev nije podnet u zakonskom roku, kako je propisano članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika. Shodno tome, Sud ocenjuje da se zahtev mora odbiti po kratkom postupku.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 34 (1) (c) Poslovnika, na sednici održanoj 14. novembra 2023. godine, jednoglasno,

ODLUČUJE

- I. DA ODBIJE zahtev;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani